

*ЯЦИШИНА Л.Л., старший викладач
ПРОЦЕНКО Ю.А., студентка
Криворізький технічний університет*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Міжнародний досвід свідчить, що лідерами у світовій економіці, в соціальному і культурному розвитку стануть лише ті країни, які здатні забезпечити якість продукції та послуг на рівні вимог світового ринку. Це створює виробникам конкурентні переваги, а споживачам – комфортні умови життя.

На підприємствах України мало менеджерів і фахівців, які володіють необхідними знаннями у сфері управління якістю, оскільки на сьогодні ще не створено багаторівневої цілісної системи підготовки персоналу з якості. Як наслідок, більшість вітчизняних підприємств не застосовують сучасні методи управління якістю на основі TQM (тотального менеджменту якості). Деякі підприємства України, які мають високі досягнення у сфері якості продукції, не можуть поділитися цим досвідом через відсутність ефективної системи інформаційного забезпечення [1, с. 47].

Ситуація погіршувалася тим, що в Україні фактично було призупинено проведення наукових досліджень у сфері якості, не сформована відповідна інфраструктура сприяння підприємствам у підвищенні якості. Діяльність окремих ентузіастів і громадських організацій була не в змозі суттєво поліпшити ситуацію. Потрібно змінити ставлення держави до цієї проблеми, саме цьому вчить успішний досвід інших країн.

І такі зміни відбулися: 23 лютого 2001 був виданий Указ Президента України № 113 "Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції" [3, с. 1]. На його виконання було розроблено конкретний план першочергових заходів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 року № 462-р [2, с. 32].

Є перші результати в цьому напрямку діяльності. Робочою групою у складі представників органів влади, промисловості, громадськості підготовлено проект Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції (товарів, робіт і послуг) [4, с. 2].

Розпочато підготовку фахівців з якості у вищих навчальних закладах різних рівнів. Українським навчально-науковим центром

Держстандарту разом з Українським інститутом якості розроблені програми підготовки аудиторів із сертифікації систем управління якістю і навколишнім середовищем. Вже пройшли навчання перші групи керівників і фахівців, підвідомчих Держстандарту організацій [2, с. 33].

У 2009 р. Держстандартом та іншими організаціями було проведено понад 150 різних конференцій, навчальних семінарів, круглих столів з питань якості, в яких взяли участь близько 18 тисяч фахівців. Під егідою ISO і ІЕС пройшли два регіональні семінари з питань якості та безпеки електротехнічних виробів та впровадження систем якості відповідно до стандартів ISO 9000 версії 2000 р. Досягнуто домовленостей з керівництвом цих міжнародних організацій про розширення подібної практики в 2010–2011 роках.

За підтримки облдержадміністрацій значно активізувалася робота з якості в регіонах. В областях створені ради з якості. Розроблено регіональні програми за якістю, а головне, що вони вже почали виконуватися, зокрема в Автономній Республіці Крим, Києві, Дніпропетровській, Луганській, Львівській, Одеській, Чернівецькій, Полтавській, Харківській та інших областях. Триває впровадження систем управління якістю відповідно до ДСТУ ISO 9001 у місцевих та центральних органах влади, прийнято Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо створення систем управління якістю, систем екологічного управління та інших систем управління" тощо [5, с. 61].

В усіх галузях промисловості і сфері послуг у межах підвищення кваліфікації керівників та фахівців з організації виробництва необхідно забезпечити вивчення основ управління (менеджменту) якістю. Доцільно передбачити необхідність опанування основ сучасного управління якістю керівниками та фахівцями вищої ланки, в тому числі Кабінету Міністрів України, центральних і місцевих органів виконавчої влади. Необхідно також розробити програму дій з підготовки та підвищення професійного рівня в галузі сучасного менеджменту якості для професорсько-викладацького складу навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців з якості; організувати видання підручників, спеціальної літератури, журналів та інших матеріалів на тему системи якості.

Результатом такої уваги щодо підготовки спеціалістів з якості є позитивна тенденція збільшення впровадження і сертифікації систем якості на вітчизняних підприємствах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ситніченко В. Модель конкурентоспроможного підприємства ХХІ сторіччя // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2000. – № 2. – С. 46–48.
2. Миронюк Г. Державна політика в сфері якості // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2001. – № 4. – С. 32–34.
3. Указ президента України "Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції". – Київ, 23 лютого 2001 року. – N 113/2001.
4. Кабінет міністрів України. Розпорядження "Про затвердження Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції (товарів, робіт, послуг)". – Київ, 17 серпня 2002 р. – N 447-р.
5. Ситніченко В., Стоякін Є., Кісельова Г. Чи стане якість національною ідеєю у ХХІ столітті ? – 2009. – № 3. – С. 61.